

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Izhaja vsako soboto zvečer
in stane za Kranj 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Mesečna priloga
„Slovenski Tehnik“

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petletno vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnistvu naj se blagovoljno pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Politični del.

□□□□

Ali smo na Slovenskem?

Družba «Triglav» si je postavila nad vse hvalno in posebno še z gospodarskega stališča velepomembno nalogo, da obvaruje slovenski značaj Bohinja, tega raja dežele kranjske. Uljuden nasproti tujcu, ki nas obišče, toda vedno ponosen sin svojega naroda, to naj bi bil in ostal naš Bohinjec. Toda kaj pomaga, če se slovenski rodoljubi na eni strani trudijo, da bi obvarovali tisočletno narodno posest, ko na drugi strani uplivni činitelji delujejo na to, da bi Bohinj narodno in gospodarsko utrgali domačemu rodu, da bi iz njega zopet napravili en del mostu, ki naj drži iz Berlina v Trst.

Ce nas kak hotelir ali gostilničar požene iz svojih prostorov, ker zahtevamo za svoj denar postrežbe v maternem jeziku, pravimo, da je to neuljudno, toda si vsaj zapomnimo, da drugič ne gremo več k njemu, temveč tja, kjer razumejo in spoštujejo naš jezik. Drugače je pa to, če tega hotelirja redi država, če je temu gostilničarju izročila svojo last v zakup vlada, ki mora biti enako pravična za vse. Tu pa ima gospodar tudi skrbeti, da se ne bo žalil noben gost, pa naj si tudi govori od nekaterih visokih gospodov toliko sovraženi jezik slovenski, samo da se vede dostojno.

In dostojno so se vedli še vsi gostje, ki so pretekla dva tedne prisli v hotel ob bohinjskem jezeru, ki je last verskega zaklada, ter so samo želeli okrepčila v slovenskem jeziku.

«Wenn sie hier was haben wollen, müssen sie deutsch reden» (če hočete tu kaj imeti, morate govoriti nemško), so odgovarjali v hotelu tem gostom.

V slovenskem Bohinju, kjer razen hotelirke ob jezeru ne najdeš Nemca, ne dobiš za slovenski denar jedi in pijače, in sicer v onem hotelu ne, kjer kraljuje kot najemnica državnega fonda ona gospa, ki si je po naklonjenosti ministra Witteka tudi v hotelu ob predoru služila pri 20.000 goldinarskih banketih zlate na zlate.

V ta hotel se načeloma ne sprejemajo osebe, ki bi umele slovensko, če se pa kdaj vendar to zgodi, zabiča se natakarku, da ne sme razumeti slovenskih naročil.

To traja že leta; čuti se pa posebno sedaj, odkar se je tujski promet z otvoritvijo bohinjske železnice tako oživel.

Radovedni smo samo, ali je poljedelsko ministrstvo oddajalo tega hotela javno razpisalo? Nam ni nič znano o tem.

Za danes le vprašamo: Ali nima tudi državni zbor pravico nadzorstva nad postopanjem vladnih organov? Ali bi ne mogli naši poslanci pogledati malo natančneje delovanje poljedelskemu ministrstvu podložnega c. kr. gozdnega in domenskega ravnateljstva v Gorici, kjer sede najbolj zagrizeni sovražniki našega naroda, ki celo na Gorenjsko za uradnike načeloma pošiljajo osebe, ki ne znajo besedice slovenski, ki državna podjetja oddajajo le tujcem! (Primerjaj samo zadnje imenovanje gozdnega asistenta na Bledu.)

Čuje se, da namerava poljedelsko ministrstvo svet okrog bohinjskega jezera parcelirati. «Triglav», pozor!

Gospodarski del.

□□□□

Narodno gospodarstvo.

Predpogoji uspešnega razvoja gospodarstva.

3. Država.

Osebnih predpogoj za narodno-gospodarski razvoj je človeška družba, zlasti pa še država. Družbo tvorijo ljudje, ki stopajo v medsebojno zvezo po navadah in običajih, posebno pa še po rodbinskih, stanovskih ali čisto gospodarskih odnosajih, država je pa združba ljudi, ki predstavljajo na ven omejeno ozemlje, v notranjem jih pa veže enako pravo, ista narodnost ali vsaj ista zgodovinska preteklost. Država jamči za red in varnost nasproti notranjim in vnanjim nasprotnikom. Njena glavna naloga pa obstoji v tem, da pospešuje in čuva javno blaginjo.

Zato se mora večkrat korist posameznikov žrtvovati občini koristi, kar vidimo zlasti pri razlastitvah (ekspropriacijah). Dalje je dolžna država, da gospodarski promet državljanov z zakoni spravi v posebne oblike; tako nastane iz gospodarskega kupa ali prodaje pravni posel.

Najvažnejši upliv na gospodarsko življenje ima država s tem, da pobira davke.

4. Osebna svoboda in svoboda prometa.

Osebna svoboda obstoji v tem, da človek more svoje dušne in telesne sile uporabiti sebi v prid na kakršnikoli način, samo da pri tem ne trpi javna blaginja ali se pri tem ne preokorajajo državne postave. Popolno osebno svobodo je donesla šele francoska revolucija in leto 1848., ker do one dobe so bili posamezni stanovci, kakor kmeti, popolnoma odvisni od gospodarjev v političnem in gospodarskem oziru. Tudi obrtniki so

PODLISTEK.

Zadruga paževnikov.

Naletaval je dež.

V zaduhli sobi krog lesene nepogrnjene mize v slamokriti koči pod vinogradi je sedela čedna družba podgorskih kmetov, ki so ustanavljali novo društvo — zadrugo abstinentov in paževnikov pri polnih bokalih.

Zanemarjeni, gostoobraščeni obrazi so zrl medlo predse, cela soba je zgedala liki rokovanjski brlog. Tam sredi njih v kotu pod zakajenim razpelom se je dvignil debeluh z rdečim nosom in zahreščal hripavo po poltemni čumnati:

«Danes, dragi kmetje, snujemo novo — novo zadrugo». Dvignil je kozarec, izpil ga mahoma, sledili so vsi njegovemu izgledu in težki požirki so praznili kupe.

«Danes jo naredimo... Vsi vemo, da je hotel zadnje nedeljo narediti obriti kaplan zadrugo abstinentov, pa jako čudno, smešno zadrugo, v kateri bi samo govorili, gledali se in nič pili. Neumna zadruga abstinentov to!

Danes naredimo zadrugo paževnikov in abstinentov. In povem vam pravila, skupno jih bomo naredili».

Bledi obrazi so pokimali, zbuljene oči so se zaiskrile in mršave glave so se sklonile globoko na prsi. Mrtvaški molk so pretrgali dolgi požirki iz polnih kupic.

«Dragi pri bokalu, mi bomo zbirali denar v svete namene, da ga društvo zapije pri «Mundelnu» v mestu. Svittla kronica, samo ena kronica na mesec se bode vplačevala v zadrugo».

«Hm, hm, premalo bo!»

«Po dve, po dve!»

«Tisto pa — povzel je debeluh — kakor kdo hoče. Čim več svittlih kronic, tem več sladkega pri našem novem katoličanu «Mundelnu».

«Aa! Kaj se je spreobrnil? Ni več liberalec?»

«Kaj tisto! Ali bodeste plačevali za zadrugo in sladki sok kronice?»

«Bomo! Bomo!» zaorili so po zaduhli sobi hripavi glasovi kar najrazličnejših vrst.

«Ha! Kronice bodo» — dejal je debeluh in si brisal z rokavom pene od ust. — «Ali glavno je, da ne bode nihče redil druge živali nego prase, psa in mače, Bog obvaruj, da bi imeli kravo v hlevu».

«Nič strahu, meni so jo zadnjič prodali».

«Jaz sem jo zapil pred dnevi».

«In jaz jo zapijem v kratkem».

«Ha! vsi enaki» — dé govornik — «vsi enaki».

Pa se to, vsakdo mora zaklati prase pred Martinovim».

«Hm, hm, bo vsaj prej pri kraju».

«Pili bomo pa skupaj in takrat bomo imeli tudi naše dnevne in mesečne seje v mestu pri novem katoliškem junaku «Mundelnu».

«Bo tudi prav», je dejal suhi Rifel v kotu poleg govornika in zamakal vedno suho grlo.

«Ampak naša zadruga naredi svojo «nacionaltraht», to se pravi po kmečko, da bomo hodili vsi enako oblečeni. Bomo potrdili?»

«Tudi, tudi!» so pokimali.

Učeni Rifel, ki je dovršil v devetih letih štiri razrede pri očetih franciskanih v mestu in srebal vse te dolge čase učenost teh visokih glav, je povzel besedo in govoril zbranim kajzarjem:

«Vsi ste poznali onega Matijca, ki se je priklatil lansko jesen v hudem mrazu v našo vas. Vem, da se spominjate, kakšen je bil, saj je bil brat našega župnika. Pijan se je priklatil, zavil v krčmo, nažrl se žganja, nato legel v listje in tam poginil. Zastonj mu je dala fara pogreb, zastonj zvonove in brezplačno ga je pokopal brat. Mi vsi pa smo jokali za njim, ker se je začela ona neumna Mavra jokati, čes, da je bil revež. Ali vam je znano, kako je bil oblečen? Pri pasu mu je zrla pri belem dnevu umazana srajca, jerhovino za vratom je vezala skrivljena žica, iz škornjev je štrlela stlačena slama in umazana cunjca, zgolj čedna je bila še proti moji, hlače je imel strgane, prevezane s povito trto in izpod klobuka mu je gledal na starih krajih čop las skozi široke špranje. Smejali smo se mu takrat, ali prav taki smo mi sedaj in to bodi tudi naš «nacionaltraht», kakor so dejali prej gospod župan šentpeterski».

«Toda vse mora biti tako. Škoda, da je umrl oni Matijc, škoda, lahko bi bil predsednik naše zadruge», je pripomnil govornik, debeli župan.

«Vse je prav, le strgani bodimo. Najbolje bo še tako, da smo strgani, da se vidi zadruja plat».

bili združeni v «celjih», ki so močno prikrajševali osebno svobodo posameznikov.

Z osebno svobodo vred se je dosegla večinoma šele v preteklem stoletju tudi svoboda prometa, t. j. pravica posameznika, da se sme naseliti, kjer mu ljubo, ter svoboda v gospodarskem delokrogu, dočim pa je osebna svoboda skoro neprikrajšana, zahtevala je občna blaginja, da se je svobodni promet vendar na neke strani moral omejiti. Tako so nastali zakoni o patentih, o varstvenih znamkah, o delavskih pogodbah i. t. d.

Z osebno svobodo je pa nerazdružno zvezana

5. Zasebna last.

Zgodovinski razvoj gospodarstva pričanja s skupno lastjo. Razne okolnosti, največ pa vedno razmnoževanje prebivalstva, so donese do osebne lasti. Najprvo se opaza to pri premičninah, zlasti pri orožju in orodju. Nepremičnine so se dalje obdržale na skupni lasti in tudi se dandanes imamo gospodarske pojave, ki zelo spominjajo na nekdanjo skupnost imetja, kakor «mir» na Ruskem in «zadruga» na Hrvatskem.

Ali kakor se more pravo delo razviti prav šele po osebni svobodi, tako se more razviti kapitalizovanje le pod pogojem, da človek ve, da bo sad svojega truda užival po svoji volji, da bo neomejen gospodar tega, kar je zaslužil, da bo torej zasebni lastnik.

Ves gospodarsko-zgodovinski razvoj meri na to, da se zasebna last kolikor možno utrdi, in naši pravni nazori, ki se zrcalijo v državnih zakonih, temelje na podlagi zasebne lasti.

Zasebno last so hoteli različno opravičiti. Tako imamo za to naravno lastnostno teorijo, teorijo dela, teorijo okupacije in legalno teorijo.

Socializem in komunizem, ki sta se kot nauka pojavila v prejšnjem stoletju, pa zahtevata skupno last in sicer komunizem v vseh zadevah, socializem v mehkejši obliki, pa le skupnost produktivnega imetka.

6. Dedno pravo.

Naravno spopolnilo zasebne lasti je dedno pravo, katero daje pravico lastniku, da sme določiti tudi, kaj se ima po smrti goditi z njegovim imetjem, oziroma da že v postavi določa, komu naj pripada imetek, ako ni zapustnik napravil poslednje volje. Tudi dedno pravo omejuje v nekaterih ozirih neomejeno oblast nad imetkom in sicer na korist družbe (težave pri napravi fidejkomisov) ter v namenu, da varuje naravno in gospodarske razmere rodbine (nujni delež).

Še bolj nego proti zasebni lasti se bojuje socializem proti dednemu pravu. In res je to vzrok, da se večkrat v eno roko steče ogromno bogastvo, čeprav se ne more reči, da bi uprav tak dedič s svojim delom to zaslužil.

Vendar pa bi na drugi strani videli, da bi se prav malokdo brigal, da bi si z velikimi, večkrat zelo nevarnimi podjetji pridobival imetek, ako bi videl, da ves njegov trud po smrti pripade tujim ljudem, in nima njegova volja v izbiranju dedičev nič odločevali.

Proizvajanje dobrin (produkcija).

Narava nam nudi marsikatero stvar, katere brez vsakega truda lahko porabljamo zase, kakor vodo, zrak, sadje v tropskih krajih. Take stvari zovemo tudi naravne dobrine. Druge vrste dobrin pa ne moremo kar brez vsega porabljati; v zadovoljitev svojih potrebščin jih moramo šele prede-

lavati, oziroma z delom napravljati. Take stvari se imenujejo umetne dobrine.

Ker naravne dobrine nikakor ne zadostujejo, da bi naše potrebe popolnoma zadovoljile, mora človek pač skrbeti za to, da si napravi kolikor več umetnih dobrin. Delavnost, ki povzdiguje naravne in napravi umetne dobrine, zovemo proizvodnjanje ali produkcijo. Nikakor pa človek umetnih dobrin ne vstvarja ali napravi nove stvari. Človek le obstoječe snovi predelava, oblikuje in spreminja.

Pri vsaki produkciji moremo govoriti o tehniškem in gospodarskem postopanju. Tehniško postopanje meri na to, da v porabnost danih snovi s predelavo povečuje, gospodarsko pa na to, da vrednost dobrin z ozirom na gospodarsko načelo zvišuje.

Z ozirom na ti dve strani produkcije si razlagamo tudi pojma plodnost (produktivnost) in donosnost (rentabilite). Produktivna je vsaka produkcija, ki napravi nove dobrine, da z njimi zadovoljimo svoje potrebe. Rentabilna ali donosna pa le tista produkcija, ki je gospodarsko uspela, ki je torej dosegla več vrednosti, nego se je porabilo za njo. Daje prih.

* * *

Tedenski sejem v Kranju dne 8. julija t. l. Prignalo se je — konj, 202 glav goveje živine, 11 teleta, 145 domačih prašičev in 15 ovc. — Pšenica po K 9.25, proso po K 6.50, rž po K 7.50 oves po K 8.—, ajda po K 9.25, fižol ribničan po K —, koks po K — in krompir po K — za — kg.

Mestna hranilnica v Kranju. V mesecu juniju 1907 je 301 strank vložilo 126.257 K 82 vin. 344 strank dvignilo 115.814 K 65 vin. 12 strankam se je izplačalo posojil 25.170 K. Stanje hranilnih vlog 4.297.459 K 15 vin. Stanje posojil 2.501.646 K 15 vin. Denarni promet 359.218 K 05 vin.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu juniju 1907 je 284 strank vložilo 79.109 K 13 vin. 267 strank vzdignilo 59.077 K 04 vin. 23 strankam se je izplačalo posojil 40.960 K. Denarni promet 280.250 K 07 vin.

Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu juniju 1907 je 159 strank vložilo 75.502 K 27 vin. 144 strank dvignilo 47.233 K 95 vin. 10 strankam se je izplačalo hipoteknih posojil 38.200 K. Stanje hranilnih vlog 1.534.276 K 81 vin. Stanje hipoteknih posojil 1.228.221 K 07 vin. Denarni promet 226.892 K 38 vin.

Okrajna hranilnica in posojilnica v Škofji Loki. V mesecu juniju 1907 je 118 strank vložilo na hranilne vloge 33.447 K 41 vin. 22 strank vložilo na tekoči račun 10.855 K 02 vin. 75 strank dvignilo na hranilne vloge 15.627 K 71 vin. 7 strankam se je izplačalo posojil 4.430 K. Stanje hranilnih vlog 834.727 K 50 vin. Stanje vlog v tekočem računu 25.697 K 35 vin. Stanje posojil 765.401 K 70 vin. Denarni promet 108.453 K 66 vin.

Ponudbeni razpis. C. in kr. skladišče artilerijske oprave na Dunaju naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da namerava po javni konkurenci oddati dobavo opravnih potrebščin za leto 1908. Ponudbe je vložiti pri navedenem skladišču (Artillerie-Zeugsdepot) najkasneje do 23. julija t. l. 9. ure dopoldne. Ponudbeni razpis in seznamek potrebščin sta v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Razpis dobave usnja. C. kr. trgovsko ministrstvo je naznanilo trgovski in obrtniški

zbornici v Ljubljani, da se bo dne 19. julija t. l. od 9.—12. ure dopoldne v pisarni oskrbnitstva vojno-tehniškega zavoda v Belgradu vršila pismena ponudbena razprava za dobavo 72.647 kg raznovrstnega usnja. Vzorci in pogoji so v navedenem zavodu na vpogled. Prepis dobavnega razpisa je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice na vpogled.

Dopisi. □ □ □ □ □

Novice iz radovljiške okolice.

— Ustanovni občni zbor društva za privabitev tujcev za občino Radovljica, Lesce, Begunje in okolico se je vršil preteklo sredo v Hudovernikovih restavraciji v Radovljici ob mnogobrojni udeležbi iz Radovljice in okolice. Deželno zvezo za tujski promet je zastopal njen tajnik g. dr. Marn. Predsednik pripravljalnega odbora g. Žun je pozdravil udeležnike, zlasti g. dr. Marna, radovljiškega, begunjskega ter leskega župana ter v kratkih besedah orisal zgodovino ustanovitve društva. Pod predsedstvom g. dr. Vilfana se je na to pričelo razpravljati o društvenih pravilih, ki jih je vlada odobrila. Pravila so bila sprejeta nespremenjena. Izrazila se je želja, da se delokrog društva raztegne tudi na srednje občine zlasti na Breznico, Mošnje in Ovsise in da se v reklamnih spisih, oglasih itd. imenujejo tudi te občine. Tudi se bo skrbelo, da se bo en občni zbor sklical spomladi. Vso debato, ki je bila ponekod radi posebnih težav zastopnikov posameznih občin precej živahna, je vodil zelo energično in z vso spretnostjo g. dr. Vilfan. V odbor so bili voljeni z vsklikom: za predsednika g. Valentin Žun, za njegovega namestnika veleposestnik g. Valentin Sturm, za tajnika učitelj g. Šega, za blagajnika učitelj g. Jaklič in za odbornike gospodje župana Kržišnik in Sodja, gostilničarja Legat Janez ter trgovec Eržen. Za namestnika sta bila voljena gospoda Kunstelj in Sartori, za pregledovalca društvenih računov gospoda Bulovec in Semrl.

Omeniti je še govora g. dr. Marna, ki je povdarjal gospodarsko važnost tujskih društev po g. dr. Vilfanu, ki v svojem govoru omenja, da se imamo zanašati le nase, ker vlada nam ni naklonjena, kakor se je ravno pokazalo, ko je finančne straže oddelek premestila iz Radovljice na Jesenice, ne da bi poprej občino obvestila o svoji nameri. G. Čop je ob sklepu zborovanja opozarjal zlasti župane, naj vplivajo v svojih občinah na posamezne posestnike, da prirode sobe za stanovanja tujcev, da skrbje, da se letovičarji ne bodo pritoževali ne radi hrane, ne radi drugih stvari, posebno naj pa radovljiška občina skrbi, da se vsaj sedaj ob sezoni zopet uvedejo tržni dnevi, da se bo vedelo, kje in kdaj iskati zelenjave, sočivja, sadja itd. K društvu je pristopilo že 28 članov.

— Vodovodni odsek je v svoji seji v sredo sklenil, da se napravi na občinskem svetu nasproti sodnemu poslopju večja javna kopel in da se glede kanalizacije mesta napravijo načrti. Seveda mora še občinski odbor te sklepe potrditi. Tudi se bo skušalo napraviti drsalisce. Posojilo za zgradbo vodovoda se bo vzelo pri tukajšnji mestni hranilnici in sicer proti 4¼ % obrestovanju in 50 letni amortizaciji.

Zopet se je dvignil debelubar in začel prav debelo lagati:

«Vse prav, vse lepo. Tudi mislim, da se v našo zadrugo ne sprejme drugih članov kot tistih, ki imajo strgano kajžo, da jo pozimi zapažijo in sede v nji kakor lisjaki v luknjah. Bo prav tako?»

«Vse je prav vse!» Pokimale so težke glave in znova so polnili kozarci brezdnno grla.

«In naša zadruga se bo imenovala zadruga abstinentov in zapažnikov, ker homo na jezo mlademu gospodu pili, mnogo pili in pozimi zapažili naše kajže z listjem in mahom.»

«Živio, živio, zadruga abstinentov!» Zazveneale so kupe, trkali so nerodno, da se je zlivalo vino čez rob, danes je bilo zastoj, dal ga je namreč na izobljje šentpetrsko župana.

Zmal se je med tem izlilo, solnce je posijalo in zlatilo izza zatona vinsko gorico. Doli v hramu pa so peli in pili, dobre volje so hreščeče vriskali, saj je bilo vino danes zastoj, ko se ima osnovati zadruga.

Pozno na večer so se vračali člani novoustanovljene zadruge čez vinsko gorico domov. Bili so sladkoginjeni vinskih duhov. Polagoma so se pomikali po kameniti poti navkreber in zdajpazdaj je zletel ta ali oni po tleh. Mučno je vzdihnil in se pobral s težkočo.

Skoro so dospeli na vrh do stoletne lipe.

Zlajci pa obstojo zgovorni župan in dvigne prst, molče kazaje pred cerkev.

«Bulc! ali vidiš . . . vidiš? . . .!»

«Glejte . . . mati božja!» . . .

«Ah, Marija! . . . Čudež . . .»

Pokleknili so vsi zajedno na kamenita tla in globoko na prsi sklonili trudne glave.

«Blagor . . . blagor . . . Marija . . .»

Po dolgem času so se dvignili, in ko niso ničesar več uzrli, so odšli svojim potom s prepričanjem, da so zrl čudež in se jim je prikazala sama sveta devica ob stolpu slavne cerkvice.

«Ali ste videli svit?» je dejal začudenim župan, «Ali ste videli ono belo postavo, visoko nad naravo, ki je šla okoli zvonika . . . Bela je bila in čista, s svitom nebeskih luči obdana . . . Verjemite, prikazala se je nam, da potrdi našo zadrugo! Verjemite mi!»

«Videli smo videli . . . Blagor zadrugi!»

* * *

Drugi dan po oni čudežni noči, ko se je prikazala mati božja zadrugnim članom, je govorilo vse o čudežu. Vsi so verjeli, še stari župnik, ki se je vpisal v zadrugo in so ga izvolili za predsednika abstinentov. Vesel je bil namreč tega ugleda pri faranih in plačal jim je ogromno pijače. V zadrugo pa so vrel vsi ljudje, zlasti ko je naredil živo pridigo in glasno reklamo zanjo gospod župnik raz leco. Baje so naredili tudi ofer po pridigi in nabrali visoko ustanovno svoto —

Tisto nedeljo popoldne je nemirno korakal po svoji sobi gorindol mladi kaplan. Nič mu ni

bilo prav in jezno je udarjal s petami ob tla. Vstavil se je slednjič ob pisalni mizi in dejal polglasno: «Toraj taki so vsi čudeži katoliške vere, vsi so menda taki . . .»

Sam sem verjel do včeraj onemu čudežu na gori, prepričan sem bil. Zdaj pa pride k meni ženska, ki je bila že vposlena v župnišču, in so tako neumno izpove . . . Ah groza, da bi vsaj ne bila prišla. K meni pride in pravi, da se je vrnila nedavno iz Amerike, da jo je obiskal stari župnik, ker sta bila včasih znana, da jo je vabil v svoj hram za cerkvijo, kamor se je napotila v beli obleki in z njim . . . Videla pa je priti ljudi po poti na goro in je zbežala krog stolpa . . . Sramota!

To je potem tisti čudež . . . Dal sem ji odvezo, ali on se ni prisel ponjo! Greh, saj je v jutro maseval! Greh! Pogubljen bodi, oholi župnik in njegova znanka! . . . Greh je bil, neizbrisen greh! . . .»

Nekdo je potkal.

«Prosto». Vstopilo je mlado dekle, bila je gospodinja v župnišču.

«Prosim, ali se ne bi potrudili h gospodu župniku?»

«Kaj pa je?»

«Izvoljeni ste tajnikom nove zadruge in člani vas vabijo na likof abstinentovskega društva.»

«Proč! jaz tega ne moram! Proč! . . .»

Odšla je. On pa se je obrnil v zid k razpelu.

— Inženier tvrde Rumpel je že došel v Radovljico in stanuje pri g. Kosmaču. Pri njem se tudi sprejemajo delavci za gradbo. Tvrda bo dela tako pospešila, da se ves vodovod še letos odla lahko svojemu namenu. Delalo se bo naenkrat na več straneh.

— Osebna vest. Kot gozdar pride v Radovljico mesto g. Barleta g. Alojzij Rhtersič.

Iz Železnikov. Zavzela se nas je misel, da ni nikogar pod božjim služabnikom, ki bi se upal z nami družiti se v topli ljubezni. Zakopani smo med gorami, malokdaj prodre kak glas iz razvalin našega pozabljenega blagostanja v svet in zato smo pozabljeni od vsega sveta. Spomnila se nas pa je pretečeno nedeljo loška čitalnica. Vskipela so naša srca, ko so se ti pionirji prosvete približavali našemu trgu, z vihrajočimi zastavami, z nepregledno vrsto vozov in s svojim odlično izobraženim pevskim zborom. Načelnik gasilcev, znani slovenski junak, g. Košmelj, je jedrnat pozdravil ljube goste, predsednik našega bralnega društva g. Matej Klopčič je želel v izbrano lepem nagovoru čitalnici najlepše vspehe, ker umetnost postavlja v službo dobrodelnosti, v hasek obubožane šolske mladine. Na naravnost nepričakovanem srčnem sprejemu se je zahvalil predsednik loške čitalnice g. dr. Zakrajsek, zale mladenke so pripete gostom na prsa šopke, godba je udarila in v senci trobojnic korakali smo na ozaljsan vrt g. Talerja, osuti od cvetja in rožic. Tu je pa bila izbrana lepoštevilna okolica, godba iz Goričan je s slovanskimi komadi v nemala srca, navdušenje je pa priklopelo do vrhunca, ko je loški pevski zbor popeval najlepše domače pesmi, mило se glaseče. Tu smo imeli priložnost slišati našo že pozabljeno domačo popevko «Prelepa je selška dolina», katero je g. adjutant Dev obudil k novem življenju in občutili smo, da je naša dolina ena najlepših, ker jo narod v pestrih barvah poveljuje z lepoto naših deklet. Slava loški čitalnici, nje predsedniku in predičnemu pevskemu zboru! Ta ljudska veselica naj nam Železnikarjem bode v bodrilo. Ne glejmo vedno tožno zapuščenih ječ in mrtvih nakoval in gospodarske smrti. Smrt je počitek in počitek je smrt, zatoraj — vzdignimo se, oklenimo se, poženimo prosveto in izobrazbo med ljudi — kakor je govornik vskliknil — in «vrnili se bodo k nam časi sreče, nam milejše zvezde bodo kakor zdaj sijale».

Iz sorške in medvoške okolice. Lansko leto smo imeli sorski župljani nekaj najemnine za seno v njegovem poslopu. Kjer pa farska bisaga ni nikdar polna, so morali vsi najemniki plačati za mrvico sena preobilne obresti. Naravnost ti povem g. Brajec in tudi tvojim apostolom klerikalčkom, če bodete zahtevali take račune od preprostih rokodelskih ali kmetijskih revežev, bodete kmalu spraznili vaše «kase», kjer s Vašim «kšeftom» ne bodete zmagovali. Dragi čitatelj, pomisli, kaj pa je ta beseda «Brajec» gotovo drugega menda ne, kakor «oderuh». Samo to ti povem, predragi Kristusov vojščak Brajec, da dokler bodeš ti in tvoji apostoli v Sori pričujoči, ne bode mati Sora nikdar srečna. Kjer vse, kar si človek prisluži z žuljavimi rokami, mora iti v ta nikdar polno farsko bisago Brajcevo. Pa vendar, g. Brajec, saj bi ne dobil odgovora, ako bi vendar zahteval, kar se gre. Če si pošten človek, moraš tudi pošteno ali pravilno po pravi meri zahtevati; če si pravičen, moraš tudi gledati, da ne boš samo ti do grla že tri dni preje sit, predno si lačen rokodelčevih

ali kmetijskih žuljev; če si pa Kristov namestnik, pa glej, da bo tudi tvoj bližnji darežljiv tvojih rok. Se enkrat ti povem, če bodeš se najem pustil od danes zanaprej, da se prej premisliš, predno zahtevaš račun. Ako se pa sam ne premisliš, pa pojdi prašat pomarančarja Brenceljna ali njegovega podpornika Mahlonca in več takih. Saj imaš vsak dan 24 ur časa. Ako ga pa nimaš, pa mene prosí, ti bodem pa jaz šel, če hočeš, predragi moj Brajček. Ali pa prosí svojega cerkvenega ključarja aposteljna Jurija Omana, ali podomače Kopača, ker ta farski apostelj gre, kamor hočeš! Še enkrat: prej kot prej pojdi iz Sore, ker smo te do grla siti. In tudi z vsem tvojim klerikalizmom se poberi, če hočeš z lepa odnehati! Gotovo prej ne bo miru, da se iz Sore spravite. Ker dokler boste ti in tvoji aposteljčki imeli v Sori vso oblast v rokah, ne boste nikdar spali pod našim solncem. Geslo: Iz Sore se mora spraviti vsa nesnaga.

H. L. Podlowski.

V Kranju, dne 13. julija.

Avstrijsko. Državni zbor. V seji dne 9. julija so vložili rusinski poslanci nov nujni predlog zastran vojaških dopustov ob času zetve. Nemski naprednjaki, krščanski socialisti in Jugoslovani so posamezno interpelirali ministrskega predsednika radi govora ogrskega ministrskega predsednika dr. Wekerleta v ogrskem državnem zboru, v katerem je rekel, da ima Ogrska po zgodovinskem pravu pravico do Bosne in Hercegovine. Poslanec Ribar in tovariši so interpelirali pravosodnega ministra radi sestave porotnikov pri deželnem sodišču v Trstu, poslanec Hribar in tovariši pa naučnega ministra radi imenovanja novega nemškega profesorja za zgodovino na Ljubljanski državni gimnaziji.

Nato se je nadaljevala razprava o nujnem predlogu glede splošne in enake volilne pravice za deželne zборе. Poslanec Hribar je odgovarjal stvarno na zadnje napade dr. Kreka, pri čemur je povdarjal, da se je s slovenske klerikalni strani zanesel v zbornico domači prepir, namesto da bi delali vsi slovenski poslanci skupno za blaginjo slovenskega naroda. Opominjal je, da volilna reforma, ki jo je narodno-napredna stranka v kranjskem deželnem zboru obstruirala, sploh ni slo-nela na splošnosti in enakosti, ampak je bila napravljena tako, da bi dobili po njej večino klerikalci in nemški veleposestniki. Opozoril je, da sedanjega kranjskega deželnega predsednika, ki je že storil toliko upravnih grehov, ni smatrati za sposobnega posredovalca glede premembe volilnega reda za Kranjsko. Svoj govor je končal z željo, da bi se stranki združili za složno delo v prid domovine.

Nujnost predloga je bila odklonjena s 183 proti 158 glasovom.

O maloruskem predlogu zastran vojaških dopustov je začel govoriti poslanec Markov in sicer v ruskem in ne maloruskem jeziku. Zato je nastalo veliko vpitje med maloruskimi poslanci (ukrajinsko stranko) in predsednik Začek je vzel Markovu besedo, češ da rusčina ni v Avstriji običajni jezik. Sramota takemu predsedniku — Slovanu!

Nujnost je bila odklonjena, pač pa je domobranski minister izjavil, da hoče vlada za drugo leto storiti vse, kar je v njeno moči, da dobe fantje ob času zetve dopust.

Ker ni bilo nikakega nujnega predloga več, preide zbornica na razpravo proračunskega provi-

zorija. Govorila sta grof Sternberg in Ukrajinec Olesnickij.

10. julija se je nadaljevala debata o proračunskem provizorju. Govoril je v strogo nemškem duhu poslanec Stölzl, ki je tudi povdarjal potrebo ljudske izobrazbe in zboljšanje učiteljskih plač. Socialni demokrat Adler je zahteval uresnitvenja socialnih reform, ki so bile napovedane v pre-stolnem govoru, dejal, da se poslovnik ne sme premeniti toliko, da bi manjšinam bila vzeta vsa moč in končno omenil, da je edino s tem možno rešiti ogrsko vprašanje, da se tudi na Ogrskem uvede splošna in enaka volilna pravica. Posl. Silberer je govoril zoper povišanje postnih, brzovrčnih in telefonskih pristojbin. Dalmatinski poslanec Biankini se je pečal z razmerami na Hrvaškem, in dogodki v zadnjem ogrskem državnem zboru.

V seji dne 11. julija je govoril dunajski naprednjak dr. Ofner o pravosodni upravi in se zlasti zavzemal za mladostne zločince. Bielo-hlawek je polemiziral s socialnimi demokrati, socialni demokrat Beer se je pečal izključno s socialno-političnimi vprašanji.

Prosta agrarna zveza se je 9. julija konstituirala. Zveza šteje 263 poslancev, torej za štiri več, kakor znaša absolutna večina v zbornici. Pred vsem ji je namen varovati koristi malega kmeta. V načelstvo je bil izvoljen za Štajersko tudi Roškar, za Kranjsko Demšar.

Ogrsko-Hrvatsko. Ogrska vlada namerava uvesti novi volilni red, ker današnji ne odgovarja več potrebi časa. Vlada bi sicer ne storila tega koraka, ako bi je ne prisilili socialni demokrati in nemadbarske narodnosti. Ker se pa boji, da bi z novo volilno reformo prišla madjarska narodnost in nje nadvlada v nevarnost, skuša volilne okraje sestaviti tako, da zagotovi madjarski manjšini v parlamentu večino proti nemadbarskim narodnostim. Po novem volilnem redu, o katerem se prične razpravljati v jesenskem zasedanju, bo smel voliti vsak ogrski državljani, ki zna v svojem maternem jeziku pisati in brati. Na ta način upa vlada zadovoljiti tudi nemadbarske narodnosti. Ta takozvana splošna in enaka volilna pravica bo torej pravi monstrum, ker hoče vlada vseeno manjšini zagotoviti nadvlado. Vendar upajmo da prinese nov volilni red ogrski vladi veliko razočaranje in postavi madjarsko moč v pravo luč in da bo to velika manifestacija zatiranih nemadbarskih narodnosti.

Seje magnatske zbornice. Dne 11. t. m. so se udeležili hrvatski člani general Tomičić, grof Kulner in bivši podban Nikolič. Tomičić je prečital v madjarskem jeziku izjavo, da morajo hrvatski člani radi nasilstva, ki se je izvršilo na Hrvatih v parlamentu, zapustiti zbornico, v katero se ne vrnejo več, ako bo sprejet zakonski načrt o železničarski pragmatiki. Košut je zvrčal vso krivdo na Hrvate. Nato so hrvatski člani zapustili zbornico.

Zbornica je sprejela zakonski načrt.

Črna gora. Prereka se, da bi se bila res napravila zarota častnikov zoper kneza Nikolaja, kar se je pisalo po raznih listih.

Rusko. Ministrski svet je sklenil dovoliti ministru vojne mornarice 31 milijonov kredita za zgradbo novih vojnih ladij. — Poboji se nadaljujejo. Podčastnik Prokorov je ustrelil na ulici ravnateljja mednarodne banke Sanerja, ker se je neugodno izrazil o ruski armadi. V pokrajini ob ladoškem kanalu so nastali veliki kmetijski nemiri.

Macedonija. Razne vesti poročajo, da se je v zadnjih mesecih vstasko gibanje zelo razširilo in da

«Osli, tepci, sedaj se pa še norčujejo iz mene, sramota! Jutri odidem v Rim in ovadim vso stvar, vso zadevo svetemu očetu!»

«Francelj, saj ne znaš italijanski! Pojdi no doli in ne jezi se!» oglasil se je med vrati rdeči župnik.

Ločitev.

Rusinski spisal Vasyl Stofanyk.

Na zapadu so viseli rudeči oblaki, strjeni v kamen. Okrog in okrog obdani od belkastega obroča zahajajočega dneva, so bili podobni krvaveči glavi mučenika. Zadaj za to glavo so prodrli tuintam posamezni selšni žarki.

Na dvorišču je stal kup ljudi. Od zapada sem je padala svetloba na nje kakor od rdečega kamna — trdo in trdno. Iz veže sem je še vedno drla množica ljudi. Kakor od mrliča — tako žalostni so prihajali.

Za ljudmi je prišel prav mlad fant z ostrizanimi lasmi. Vsi so pogledali nanj. Zdelo se jim je, kakor bi morala pasti ta glava, ki se je kopala v krvavi svetlobi, z vrata dol — daleč na cesto. V tujih deželah, tam kje prav pod solncem bi se valila po deželni cesti in se kotolala v blatu.

Mati je stala na pragu.

«Ti že greš, moj sin?»

«Da, mati.»

«In komu pa hočeš nas zapustiti?»

Zenske so udarile v jok, sestre so vile roke, mati je tolkla z glavo ob vrata.

Oče je pristopil k sinu.

«Vstopiva v voz, moj sin, zamudila bova vlak.»

«Samo to noč še prenočuj pri meni, sinček. Saj sem ti vendar s takim trudom stregla, kakor na kako rano sem pihala na te... S solncem vred te hočem opraviti na pot in ne bom jokala. Ostani le, ostani čez noč, sladki moj otrok!»

Prijela je sina za rokav in ga peljala nazaj v sobo.

Ljudje so šli proti vratom. Kmalu je prišla mati ven s sinom. Njen obraz je bil bled kakor kreda.

«Kdo mi bo sedaj, ubogi moj otrok, kopal zemljo pod kuruzo?» vprašal je oče.

Kmetje so tarnali. Oče je udaril z glavo ob voz in se tresel kakor jelšov list.

«Po koncu, sedaj greva!»

Mati ni spustila.

«Nikolajko, ne hodi vendar ne! Predno prides domov, se bo hišni prag uže pripognil in tramovi bodo zgnili. Mene ne najdeš več, in sam gotovo ne prides več nazaj.»

Prijela je sina za noge.

«Raje bi te položila na mrtvaški oder!»

Šli so. Vsi ki so stali pri vratih, vsi so spremlili vojaškega novince.

Šli so skozi gozd. Listje je pot mehko postlalo. Zvilo se je skupaj v medeno-barveno ladjico, da bi letelo naprej z jesenskimi vodami, za vojaškim

novincem. Gozd je ujel materin glas, nesel ga daleč tje na polje in ga spremljal na mejo, da bi polje vedelo, da ga ne bo več oral Nikolaj z novo pomladjo.

Onostran gozda, na polju so se ustavili. Tu se je poslovil vojaški novinec od svoje vasi. «Ostanite zdravi, vi najbližji mojemu srcu in tudi vi tuji! Če sem vam morda storil kaj žalega, ne zamerite mi, temveč dajte mi svoj blagoslov na daljno pot.»

Vsi so se odkrili.

«Vrni se zdrav in ne mudi se dolgo.»

Oče in sin sta stopila na voz. Mati je prijela z roko za kolo.

«Vzemi me s seboj, sinček! Če ne, bom letela čez polje in te dohitela.»

«Vi dobri ljudje, vzemite vendar žensko proč, polomila si bo roke.»

S silo so jo izvlekli od voza in jo trdno držali. Voz se je premaknil.

«Srečno vozi, Nikolaj!» klicala je občina.

Tisto noč je sedela osivela mati na dvorišču in zdihovala s hripavim glasom.

«Odkod naj te pričakujem, kje naj te iščem?!»

Mile tolažilne besede hčera so donele vmes kakor hrepenjenja polni klici kukavice.

Visoko nad njimi se je botilo jesensko nebo. Zvezde so migljale kakor zlate cvetke na gladkem, kovinastem stropu.

se umori vedno bolj množe. Turska vlada je pri-
siljena pomnožiti svoje čete v mnogih vilajetih.
Srbske, bolgarske, posebno pa grške čete so jako
živahne; napeto-t med posameznimi pa vedno večja.
Čuje se, da je predlagala Angleska, naj se manj
bljufeni kraji Macedonije naselijo z Judi. Ako bi
se to res zgodilo, potem bodo razmere v teh de-
žlah še bolj zamotane in slovanski živelj teh krajev
pride v veliko nevarnosti, ker židje bi gledali le na
svoj dobiček, in ne na korist prebivalstva, ki je po
večini slovansko.

Zedinjene države in Japonska. Zedinjene
države so začele zelo ostro postopati proti Japoncem.
Japonskih naseljenikov ne puščajo več v deželo, ja-
ponski mladini prepovedujejo obiskovati ameriške
sole in razna društva razpuščajo. Japonska se je
zato že pritožila pri vladi Zedinjenih držav, vendar
brez uspeha. Še večje vznemirjenje pa vzbuja pri
Japoncih okolščina, da je odplula ameriška flota v
Tibi ocean. Roosevelt je sicer izjavil, da je odplula
tja le, da postusi svojo hitrost, ker se pač ni bati
nikake vojne nevarnosti. Tudi nameravajo Zedin-
jene države kupiti od Meksike kako pomorsko po-
stajo pod pretvezo, da se dotično pristanišče vpo-
rabi kot premogova postaja, ki bi zalagala ladje s
premogom pri vsakoletnih vojaških vajah. V Tokiju
vlada vsled teh vesti precejšnje razburjenje in me-
rodajni krogi že skušajo te vesti zanikati.

Poučni listek.

□□□□

Kako se ustanovi društvo?

Društva se razdele v politična in nepolitična.
Pri političnih društvih ne smejo biti udje inozemci,
ženske in nedoletne osebe. Tudi se mora vsak
ud vsaj v treh dneh po sprejemu naznaniti po-
litičnemu oblastvu, sicer pa veljajo določbe, ki so
ustanovljene za politična društva, istotako za
nepolitična.

Če se hoče kako društvo ustanoviti, se mora
to naznaniti deželni vladi ali cesarskemu name-
stniku in temu naznanilo je treba priložiti društvena
pravila v petih izvodih. Naznanilo mora biti
kolekivano s kolkom za 1 krono, vsaka pola
pravil pa s kolkom za 30 vinarjev. To naznanilo
mora podpisati vsaj en društveni proponent,
istotako se mora vsak izvod pravil datirati in
preskrbeti s podpisom vsaj enega proponenta.

Iz društvenih pravil se mora razvideti:

1. namen društva, sredstva za to in način
pridobivanja teh sredstev;
2. način, kako se ustanovi in obnovi društvo;
3. sedež društva;
4. pravice in dolžnosti društvenih udov;
5. organ društvenega vodstva;
6. kako se veljavno sklepa in kako se sklepi
izgotove in razglase;
7. kako se iz društvenega razmerja nastajajoči
prepri poravnava;
8. zastopstvo društva na ven;
9. določbe o razidu društva.

Če je društvo po svojem namenu ali po
svoji napravi protipostavno, protipravno ali ne-
varno državi, sme deželna vlada ustanovitev
prepovedati. Ta prepoved pa se mora izdati tekom
4 tednov potem, ko se je ustanovitev naznanila.
Če v 4 tednih ne dojde taka prepoved ali pa
deželna vlada že poprej naznani, da ne prepove
ustanovitve, sme društvo pričeti s svojim de-
lovanjem.

Proti prepovedi se more vložiti tekom 60
dni pritožba na ministrstvo zunanjih zadev. Prvo
polo take pritožbe je kolekovati s kolkom za
2 K, vsako nadaljno polo pa z 1 K.

Vzglede za naznanilo (objavo)

C. kr. deželni vladi

v Ljubljani.

Peter Mohar, urar

v Škofji Loki št. 12

Janez Hafner, mesar

v Škofji Loki št. 23

naznanjata ustanovitev
društva po § 5 dru-
štvenega zakona.

(Druga stran)

C. kr. deželna vlada!

Podpisana nameravava ustanoviti društvo z
imenom: Napredno izobraževalno društvo za
Šk. fjo Loko in okolico.

Priloga društvena pravila v 5 izvodih
prosi, da vzame c. kr. deželna vlada to objavo
na znanje.

V Škofji Loki, dne 20. julija 1907.

Peter Mohar, Janez Hafner,
proponenta.

Umetnost in književnost

□□□□

Narodne pesmi za šolsko mladino. Izbral in
uredil Janko Zirovnik, nadučitelj v Št. Vidu nad
Ljubljano. Lastnik in založnik »Društvo za zgradbo

učiteljskega konvikta» v Ljubljani. Cena 20 vin.
V tej šolski zbirki je 30 pesmic, katerih besedilo
in melodija sta izključno prava narodna last. Doslej
smo v ljudski šoli pri pouku v petju občutno po-
grešali narodnega napeva. Za zastarelim »Slavčkom«,
ki je imel zgolj lažje umetne pesmice prikupne
melodije, se je vpeljala Majcova »Solska pesma-
rica«, ki je obsedala že marsikako narodno pesem.
Večje važnosti v tem pogledu je Kosijev »Sopak
šolskih pesmi«, izdan doslej v dveh delih. Kosijeva
zbirka se zdatno razlikuje od drugih v tem, da je
podložil prireditelj narodnim melodijam tuje be-
sedilo. Vsled tega so se prerekali po časopisih, da
je prava narodna pesem še-le celota, ako sestoji
iz prvotnih besed in napeva; povdarjalo se je
celo, da stori narodni greh, kdor predloži narod-
nemu napevu drug, četudi njegovemu značaju pri-
meren tekst. Naše mnenje je, da je vsekako boljše
nekaj narodnega kakor pa ničesar. Ni je pesmi,
ki bi se otroku tako priljubila in šla tako hitro
v uho, kako narodna. S tem pa je že tudi dan
pogoj, da ne bo pel otrok priučeni pesmi samo
toliko časa, dokler je v šoli, ampak tudi potlej, ko
odraščajo šolski dobi. Le petje narodnih pesmi se
prenese sčasoma po mladini tudi v življenje. To
pa je in mora ostati glavni namen pouka v petju.
Spričo tega z veseljem pozdravljamo 1. zvezek
Zirovnikovih »Nar. pesmi za šolsko mladino«. Ze-
limo le, da bi slovensko učiteljstvo vpeljalo to
zbirko v vse razrede že z novim šolskim letom.
Naj sledi k temu zvezku kmalu naslednji! Prav bi
bilo in za pouk v višjih razredih vsled izpremenbe
tudi bolj nikavno, če privzame izdajatelj v poz-
nejše zvezke poleg dvoglasnih še nekaj troglasnih
narodnih ali sicer ponarudelih pesmi. R.

Svobodomiselnih slovenskih abiturijenti in akademiki!

Veliki kulturni boj, ki preveva ves kulturni
svet, razdelil je tudi naš slovenski narod v na-
sprotujoče si tabore: tu bojevnik za pravo, iz
svobode izvirajočo kulturo, tam častilci noči, tmine.
— Neizogibno je, da lotijo tudi učečo se mladino
nasprotni nazori; saj je ona izšla iz srede onih
bojevnik vrst in je poklicana vrniti se nekoč v njene
vrste nazaj ter, krepka po načelih in po značajih,
zastavi v narodov prosep vse svoje čile, mlade
moči, ki so se ji rodile in utrdile za njenih ukov.
Vzgjati, naobraževati, utrjevati značaje: to pa je
naloga akademskih društev. Iz njih so izhajali in
izhajajo močje, ki služijo narodu pravo in v-rno
narodno službo. Srdit in neizprosni je boj, ki ga
bije slovenski narod sam v sebi; zato zahteva dan
na dan več in več kremenitih značajev, neustrašnih
bojevnikov. — Ideja, ki navdaja naše duše, ki nas
druži in ki naj nas vsposobi za narodno delo, je
svobodomiselnost. Duševna svoboda je predpogoj
kulture ter velike bodočnosti vsakega naroda, ona
je in ostane prvi pogoj vsakemu človeštvu vred-
nemu napredku. In to je naša ideja vodnica in na
nji je zasnovano društvo svobodomiselnih slovenskih
akademikov »Sava« na Dunaju. — Društvo naše
ni politično, svobodomiselnost mu je le ona pod-
loga, brez katere ni mogoče nobenega pravega
skademičnega društva. Namen društva je, biti du-
ševno in zabavno središče svobodomiselnih sloven-
skih akademikov na Dunaju. Članom je na razpo-
lago, dasi še mlada, vendar dokaj občezna knjižnica,
vsi važnejši slovenski dnevnik in tednik ter lepo-
slovni in znanstveno-strokovni listi; v društvu se
bo tudi prihodnje leto poučevala laščina, ki je za
Slovence tako eminentnega pomena; ravno tako se
polaga velika skrb predavanjem članov ter se je
tekem leta več članov trudilo v tem smislu.

Svobodomiselnih slovenskih abiturijenti in aka-
demiki! Komur bje srce za pravo narodno stvar,
naj ne stoji več osamljen izven vsakega društva,
temveč stopi naj v naš krog. Vsak je pač že toliko
duševno dozorel, da se ga ne poloti malodušnost,
ko je treba pokazati barvo svojo. V našem društvu
ne boste našli le tovaršev, našli boste prijateljev.
Družili vas bodo skupni nazori in prijateljstvo v
prosep naroda! Vse za svobodo in narod!

Društveni odbor.

Jugoslovanska korespondenca.

(Südslavische Korrespondenz.)

Podpisani se je namenil izdati interese av-
strijskih južnih Slovanov zastopajočo korespon-
denco, namenjeno v prvi vrsti uredništvom českih,
poljskih, rutenskih in nemških časopisov, nadalje
v svrhu informacije političnim pisateljem, poročeval-
cem in politikom po poklicu. Oba državnozborna
kluba južnih Slovanov — imenom enega ljubljanski
poslanec Ivan Hribar, imenom drugega predsednik
dr. Ivan Šušteršič — sta mi obljubila, podpirati
me v tej nameri po vseh svojih močeh. Korespon-
dencia, ki izhaja vsak dan po enkrat, v potrebi
tudi večkrat, prinaša informacijske članke o polo-
žaju in poročila o političnih dogodkih s te ali one
strani, ako so le ta poročila stvarna in morejo
v katerem koli oziru služiti namenu informacije.
Vsakemu poročilu bo postavljen vir bodisi oseba,
bodisi stranka, od katere izhaja.

Ker so mojo namero slovenski, hrvaški in
srbski državni poslanci pozdravili tako prijazno, si

dovoljujem naprositi tudi javnost v domovini, da
bi me blagohotno podpirala pri izdaji te kores-
pondence, ki je po lastni izjavi gg. poslancev nujno
potrebna.

V prvi vrsti se gre za točno, kratka in za-
nesljiva poročila o dogodkih, ki morejo zani-
mati tudi širo javnost. Izdatki za brzajavno poro-
čanje se na željo vrnejo. Pismena pojasnila na raz-
polago. Naklonjenosti p. n. občinstva se priporoča
izdajatelj
F. L. Tuma,

Dunaj III/4, Khungasse 23.

Godovi prihodnjega tedna:

14. Slóbodin, Dragojila, Dobroslav; 15. Vla-
dimir, Metod; 16. Česlav, Vratislava, Bogdan;
17. Držislav; 18. Lelja, Miroslav; 19. Rados, Zlata,
Zlatica; 20. Večimir.

Novičar. □□□□

Gorenjci, jutri vsi k narodni slav- nosti v Št. Jakob na Koroško!

Osebnosti. Davčna pristava gg. Ivan Schwarz
v Kranju in Ivan Kušar v Radovljici sta postala
pristava ad personam.

V Št. Jakob pojde iz Kranja — kakor se
nam poroča — okrog 150 oseb. Kranjci, kdor
utegne, naj gre jutri v Št. Jakob obiskat naše
zatrane brate.

Izletnikom na Koroško v informacije! V ne-
deljo zjutraj odhaja vlak iz Kranja ob 7:58 in pride
v Jesenice ob 9:15. Od tu dalje se pelje po hohinjski
železnici, ki odhaja z Jesenic ob 9:25 ter pride v
Področje ob 9:50. Od Področja je do Št. Jakoba
po bližnici pol ure hoda. V Št. Jakobu pred »Nar.
domom« se razvije kranjska čitalniška zastava.
Tako nato odkorakajo izletni skupno v Št. Peter
k stavbišću »Narodne sole«. Vas Št. Peter je od-
daljena od Št. Jakoba deset minut. Ker se prične
slovesnost ob stavbišću šole ob 11. uri, pridejo
udeležniki te slavnosti na lice mesta ravno ob
pravem času. Obed je določen za izletnike iz Kranja
v zgorenji dvorani »Narodnega doma« ob 1. uri
popoldne. Ob pol 4. je istotam koncert, po kon-
certu pa veselica na travniku za »Narodnim domom«.
Ker se vrača vlak iz Področja že ob 8:26 zvečer,
je določen odhod iz Št. Jakoba ob pol osmi uri.
Na Jesenicah je treba čakati dobro uro, zakaj vlak
odhaja od tam ob 10:08. Povratek v Kranj je ob
11:06 po noči. Za izletnike iz Kranja so
pripravljeni trije železniški vozovi. Kdor
se je glede udeležbe zglasil na zadnji naš poziv na
pristojnem mestu, da se pelje z jutranjim vlakom,
ta je deležen znižane voznine in sme vstopiti samo
v enega izmed teh treh vozov. Vsi priglašeni
izletniki se vozijo z eno samo vozno
listino. **Zadnji čas ob pol 8. uri zjutraj naj je
vsak izletnik na kolodvoru ter naj ima za vožnjo
pripravljeno 2 K 72 h.** Kdor pride pozneje, pri tej
znižani voznini ne pride v poštev, četudi je že prej
priglasil svojo udeležbo, ker se mora zglasiti
tukajšnemu gospodu postajenacelniku
natančno število udeleževcev vsaj četr-
ure pred odhodom vlaka. Kdor do pol osme
nikakor ne more priti na kolodvor, pa naj zglesi
svojo udeležbo po kaki drugi osebi, kateri naj tudi
izroči denar za voznino v znesku 2 K 72 h.

Narodni praznik Koroških Slovencev. V
nedeljo, dne 14. t. m., se vrši v Št. Jakobu v
Rožu na Koroškem velika narodna slavnost
ob priliki blagoslovljenja narodne šole. Z
občudovanja vredno požrtvovalnostjo so koroški
Slovenci v kratkom času dobrih dveh let skoraj
izključno le s svojimi lastnimi prispevki omogočili
ustanovitev tega za Slovenstvo na Koroškem tako
velevažnega zavoda, in gotovo je dolžnost vseh
Slovencev, da se vsaj na dan, ko koroški Slovenci
praznujejo uresničenje svoje najiskrenejše želje,
pridružijo svojim bratom v slavo njihove osamo-
svojitve izpod težkega jarma tučevega pritiska,
izpod jarma germanizacije. Dolžnost slovenskega
naroda je, da ta dan resnično pokaže svojo
bratsko ljubezen napram tistim, katere je vedno
imenoval svoje najljubše, obenem pa tudi, da
manifestira ono skupnost v našem narodu, iz katere
se tako radi norčujejo naši nasprotniki, češ, nič
jih ne družijo, niti rod niti jezik »bratov« onstran
Karavank. Dvignite se torej in pohitite dne 14. t.
m. v slovenski Št. Jakob v slovenskem Rožu ter
pokažite svojim koroškim bratom, da ni prazna
beseda, ki se tolikokrat ponavlja o bratstvu in
bratski ljubezni, pridite ter s svojo mnogobrojno
navzočnostjo pokažite oholemu Nemcu in izda-
jalskemu nemčurju, da ima koroški Slovenec onstran
Karavank bratov, ki so pripravljeno vedno in
vselej z vso odločnostjo stopiti v boj zanj in za
njegova prava in da je njih število toliko, da se
mu ni treba bati sovražnikove zlobe. Pozivljamo
torej vsa narodna društva, pozivljamo vse posa-
meznike, katerim je le mogoče, da žrtvujejo dan
14. julija koroškim Slovincem, da pohite ta dan
v krasni slovenski Rož, da s svojo udeležbo pri
blagoslovljenju temeljnega kamna nove slovenske
trdnjave na Koroškem, narodne šole v Št.
Jakobu, navdušijo nanovo probujene koroške

Slovenec k tem vztrajnejšemu, tem odločnejšemu delu za njihov in z njimi celega slovenskega naroda obstanek, da probude v koroskih Slovencih že skoraj zaspalo zavest, da so res še veja enega skupnega slovenskega debla, da je res še tostran gorovja isti rod kakor onstran, ki čuti z njimi, ki trpi z njimi trpečimi, ki se raduje z njimi, ko se sami vesele. Slovenci! V nedeljo, dne 14. julija, v St. Jakob v Rožu, na narodni praznik koroskih Slovencev!

Na cesarja Franca Jožefa gimnaziji v Kranju so završili šolsko leto 1906/7 dne 6. t. m. ob 7. uri zjutraj z zahvalno službo božjo in razdelitvijo izpričeval. Letno izvestje prinaša na prvem mestu izpod peresa dr. Fr. Perneta toplo pisan nekrolog s podobo po rajnem ravnatelju gospodu Jožefu Hubadu; nekrologu sledi znanstvena razprava, naslovljena: «P. Tom. Burke (1830—1883). Značajna slika iz zgodovine cerkvene zgovornosti.» V tej razpravi nam slika dr. Fr. Perne zadnja leta, smrt, notranje življenje in govorniško delovanje slavnega irskega cerkvenega govornika P. Tom. Burkeja, čegar mladostna in moška leta je popisal v lanskem izvestju. Iz običajnih šolskih poročil posnemamo tele podatke: Na zavodu je delovalo 16 učnih moči (12 stalnih, 4 suplenti). Ustanove je uživalo 39 dijakov v znesku 6765.72 K. Iz gimnazijske podporne zaloge se je razdelilo med revne dijake 330 K podpor. Mnogo dijakov je dobivalo brezplačno hrano v dijaškem konviktu, v dijaški kuhinji (13.899 obedov in 13.787 večerij), kakor tudi pri zasebnikih. Koncem leta je znašalo število dijakov 320 (in 4 privatistinj), ki so se porazdelili v 8 osnovnih in 3 paralelne razrede (skupaj 11 razredov). Po rjstvu je bilo dijakov iz Kranja 25 (in 4 privatistinj), 253 iz Kranjske sploh, 14 iz Koroske, 12 iz Primorske in 16 iz Štajerske. Po maternem jeziku je bilo 7 Nemcev, 316 Slovencev in 1 Čeh. Vsi učenci so bili rimskokatoliške vere. Uspeh klasifikacije je tale: Izmed 320 učencev (in 4 privatistinj) je dobilo prvi red z odliko 38, I. red 166 (in 2 privatistinj), ponavljavni izpit je dovoljen 70 učencem (in 2 privatistinj), II. red je dobilo 33 in III. red 13 dijakov. Solnine so plačali učenci 4950 K, sprejemnine 369.60 K in učnih prispevkov 710 K. Sprejemni izpiti v I. razred se vrše dne 6. julija in 16. septembra t. l.

Umrli je v Kranju g. Gabriel Killer v 28. letu starosti N. v m. p.!

V Belopeč in Podbrezje ima izlet jutri, v nedeljo, trgovsko društvo «Mercur» iz Ljubljane.

S Česanjice pri Podnartu je pretečni teden čez 70 let stara ženica L. V. obila velikega divjega kozla s kamnom tako, da je bil takoj mrtev.

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici je imel 1. m. sejo. Nekemu proviz. učitelju se je dovolila ženitov z neko učiteljico. Čas velikih počitnic se je določil od 15. julija do 15. septembra. Predlagale so se remuneracije za pouk v kmetijstvu in v ročnih delih. Nadzorniška poročila o nadzorovanju šol v Ratečah, Lesah, Boh. Bistrici, Mošnjah in Jesenicah so se vzela na znanje. Na Jesenicah se je za prvi in drugi razred dovolila vsoprednica. Vzelo se je na znanje, da je učiteljica gca. Emilija Jurman prostovoljno opustila pouk v Radovljici. Računski zaključki nekaterih okrajnih šolskih svetov so se odobrili. Učiteljsko mesto na Dobravi pri Kropi se je na novo razpisalo, ker se ni oglašil noben moški prosilec. Slednjic se je sklenilo na račun okrajne učiteljske knjižnice si nabaviti bioskop, ki se bo rabil pri roditeljskih večerih in poljudnih predavanjih.

Okrajni ostančni odbor radovljiški je sklenil uravnati cesto skozi Begunjo in zato podreti dolgi zid ob cesti, ki tako kazi lepo vas.

Sneg je zapadel pretekli četrtek po naših gorah (po Stolu, Begunjsici, Triglavu itd.)

V vednost. Vsa vprašanja in sploh vse željo, tikajoča se «društva za pribavitev tujcev za občine Radovljica, Lesce, Begunje in okolice» je naslavljati edinole na naslov: «Društvo za pribavitev tujcev za občine Radovljica, Lesce, Begunje in okolice» v roke tajnika g. J. Segar, Radovljica.

Znameniti letoviščarji na Gorenjskem. V hotel ob bohinjškem jezeru prideta za nekaj tednov ministrski predsednik baron Beck in bivši železniški minister pl. Wittek, v Poljče pa novoimenovani vrhovni nadzornik baron Albori.

Aljažev dom v Vratih se je otvoril dne 27. m. m. Oskrbovanje se je tudi to leto poverilo g. Dobyšku in njegovi soprogi, s katerima je bilo občinstvo zelo zadovoljno. Poleg družega provijanta je tudi sveže meso vedno na razpolago. Da je Slovensko planinsko društvo preskrbelo tudi izborna pijačo, se umeje.

Telovadno društvo «Sokol» v Trziču napravi I. nočni izlet v soboto dne 20. julija 1907. Trzič-Begunje-Radovljica-Podbrezje-Duplje-Trzič. Odhod iz Trziča ob 9. uri zvečer.

O koncertu škofjeloškega pevskega zbora v Železnikih smo sprejeli iz druge roke: Koncert škofjeloške čitalnice je privabil zadnjo nedeljo mnogo občinstva na Thalerjev vrt. Četudi je zelo nagajal dež, vendar so ljudje vztrajali do noči. Koncert je obsegal narodne, po g. Devu harmonizovane pesmi. Pesmi so bile srečno izbrane in so se popolnoma prilegale glasovom in temperamentu pevskega zbora. Najbolj sta ugajali: «Prelepa je Selska dolina» in «Po zimi pa rožice ne cveto», ki se je pola s ču-

dovito nežnostjo. Poslušalci so navdušeno pozdravljali g. Deva, ki je dirigiral mojstersko, kakor malokateri pevovodja. Vines je igrala godba iz Goričan, ki se je v kratki dobi obstanka dobro priučila že mnogo komadov. Šaljiva pošta je imela veliko dela, ker so krasne in zapeljive prodajalke prodale silno mnogo razglednic. Zvečer se je pričela živahna bitka s korijandoli in serpentinami. Tako je koncert v umetniškem in gmotnem oziru uspel. Hvala pridediteljom, ki so nam pripravili tako lep umetniški užitek, pa tudi drugim Ločanom, ki so spremili svoj pevski zbor, na katerega so lahko ponosni.

Volitev članov in namestnikov pridobinskih komisij se vrši v kratkem. V kranjskem okraju izstopijo kot člani: Konrad Pecher, trgovec z mesanim blagom v Škofji Loki; Ferdinand Sajovic, trgovec z manufakturnim blagom v Kranju; Matevž Barle, branjevec, Luže; Josip Bidovec, trgovec z živino, Zalog; kot namestniki: Lovro Sušnik, krčmar in pek v Škofji Loki; Janez Molj, krčmar, Voglje; Josip Oblak, krčmar, Zapogaj; — v radovljiškem okraju izstopijo kot člani: dr. Janko Vilfan, odvetnik, Radovljica; Jakob Mesar, krčmar, Jesenice; Matej Kosmač, krčmar, Radovljica; kot namestniki: Ivan Augustin, mesar, Radovljica; Mart. Šlibar, čevljar, Radovljica; Vinc. Kos, trg. na Boh. Bistrici; — v kamniškem okraju: Avg. Terpina, usnar v Kamniku; Ivan Ocepik, krčmar pri Križu; Ivan Grašik, trg. v Kamniku; kot namestniki: Josip Kinda, krčmar v Kamniku; Mat. Sršen, krčmar na Skaručini in Andrej Svetlin, krčmar Podborštom.

Družba sv. Cirila in Metoda opozarja podružnice, da je strajni čas za upošiljatev izkazov in računov. Speče, mrtve podružnice ne morejo imeti zastopnika na glavni skupščini. Obenem prosimo, naj se obvešča ob pošiljavi letnih doneskov, darov, dohodkov, veselic in nabiralnikov itd. redno našo pisarno, pod kakim imenom se je dotična svota nabrala in v katero vrsto prispevkov naj se upiše, da se s tem omogoči pravilno uradovanje, jasna bilanca, zapreči pa se nepotrebno razpošiljanje računov in tirjatev. Prosimo torej točnosti, reda in jasnosti. To je neobhodno potrebno pisarni, koristno pa samim podružnicam in podpornikom ter vsem, ki so z nami v zvezi. Končno prosimo slovenske rodoljube, naj nam radi in hitro dajo informacij, katerih ob raznih slučajih iščemo. Nekaterim takim dopisom uže dolgo ni odgovora, vsled tega pa trpi čisto prav važna zadeva veliko škodo. Rodoljubi, prosimo tudi v tem oziru požrtvovalnosti in točnosti.

Predavanje v Dražgošah. Preteklo nedeljo dopoldne je bilo predavanje v našem bralnem društvu. Govoril je g. komisar Gombač kakim 50 poslušalcem. Opozarjal je navzoče, naj se oprimejo z večjo vneto sadjereje in naj sadni pridelek tudi s pridom spravijo, posebno letos, ko drugod ne bo kaj prida sadja in bo zelo drago. Priporočal je, naj sade le malo vrst, in sicer take, ki se v tem kraju obnesejo. Izmed jabolk je priporočal Bonovo jabolko, čebularje, ledrarce, karmelitarce, izmed hrušk pa dve vrsti moštnic. Poučeval je, kako pripraviti črešnje za kuhanje žganja in kako pospeševati vrenje mošta s čistimi kvasnimi glivami. Omenil je tudi nekaj najnavadnejših škodljivcev sadnega dreva in pripomočke proti njim. Poslušalci so pazljivo sledili dveurnemu govoru in nazadnje stavili na gosp. predavatelja nekaj vprašanj. Tožilo se je tudi o zajčji nadlogi in se je sklenilo, poslati na deželni odbor prošnjo, naj se lovski zakon izpremeni.

Iz sorške in medvodne okolice. V Sori smo dobili letošnje leto že petega organista. G. Brajcu kakor tudi vsem njegovim cerkvenikom gre za to največja čast; ker tako vedno in zvesto skrbe za sorške orgljanje, se župljani prav iz srca lepo zahvaljujejo. Bog daj, da bi bil dolgo časa v Brajčevi službi.

Iz Preske. (Lepa pridiga pomarančarja.) Ja, dragi moji, ja moji preljubi, ja veste prav lepo in uljudno prosim, ja veste lepo prosim, pridite k obilni udeležbi, pridite, prosim, v nedeljo, dne 30. junija 1907 v Presko, veste v Presko na moje pomaranče, ja pridite, predragi moji, prosim pridite na klerikalne pomaranče, katere bodo v nedeljo na razstavi pred našim, veste pred našim društvenim domom, ja veste, katere bomo prodajali, veste jaz in vsi moji tovariši, veste, vsi moji pristaši. Kakršna glavica taka govornica. Tako nerazumljivo klepetanje in čvekanje se sliši pogostokrat od našega g. Brenčeljna, kakor tudi od naših pomarančarjev klerikalčkov v naši okolici. Zatorej ne poslušaj Brajčevih ali Brenčeljnovih čenčarij, «čenčarij», ne zapelji se od nikogar. Poslušaj rajši nas in naše besede in ostani rajši vedno zvest pri svoji materi: narodnapredni stranki. Živio!

Novi občinski odbor v Železnikih. Zdi se, da so obljube novega občinskega odbora vsled vednih preprirov in osebnih klubovanj pri vsakokratni seji padle v vodo. To pa ni čuda, ako pogledamo samo površno ljudi, ki tvorijo občinski odbor. Novoizvoljeni oče župan, ki je zasedel županski stolec na stara leta s pomočjo Čočovega Franceta, misli, da se njegovi klerikalni diktaturi mora pokoravati cela občina, dá, ne ozira se niti na nasvete svojih svetovalcev, ako taisti le količkaj diše po svobodomiselnosti. Občinski svetovalec Primožič ga je sicer že nekoliko prijel, a to baje samo z rokavicami; volilci pa priporočamo, da ga prime s kleščami, da možu ne vzraste preveč greben. Drugi občinski svetovalec Blaškov Joža

gre v svoji domišljavosti tako daleč, da misli, da se mora vse, kar prinese iz Čočovega kabineta k občinski seji, od strani občinskega odbora potrditi brez ugovora. Mladi Dolenc, katerega so «oče» v začetku jako negovali, pa se jim vedno odteguje, ker se baje ne strinja z nanovo upejlano občinsko naklado na pivo in žganje in se «oče» sploh ne ozirajo na njegove interpelacije. Strajnarja nam najbrže ni treba opisavati, ker njegova «delavnost» je itak znana. Dasiravno je bil izvoljen v odsek za iskanje občinskega sveta, ni v svrhu tega do danes še mignil z mazincem. Gabrielček postaja jako oblasten zlasti takrat, ko dobi «očeta» samega in večkrat mu uspeh ne izostane. Zadnjič je baje pripravil «velikega očeta» celo do — solz. Tudi Poddrški je končno vendar že obrnil zaspanemu županu hrbet, no in ni čuda, saj mož je že precej bival med svetom. Da župan obeh Košmeljev nima na svoji strani, je samobesbi umevno. — Tako smo srečno prišli do popolnega razpora v našem občinskem svetu. In tega kriv je edino župan, ki je s svojim oblastnim nastopom in s svojo brezobzirnostjo si polagoma odtujil vse agilne moči našega občinskega odbora. Ne bodemo dolgo gledali to klerikalno nedejavnost. Več volilcev.

Meblirana soba

za gospode se takoj odda na glavnem trgu hiš. št. 129 v pritličju. 122 3—1

Globoko potrti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš ljubljeni sin, oziroma brat, stric in svak, gospod

Gabriel Killer

danes, dne 8. julija ob pol 5. uri popoldne v 28. letu svoje starosti, po dolgi in mučni bolezni, previden sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega rajnega je bil v sredo, dne 10. julija 1907 ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališče.

Sv. maše zadržnice se bodo brale v tukajšnji farni cerkvi.

V Kranju, dne 13. julija 1907.

Žalnoči ostali.

Zahvala.

Za tolažilno sočutje ob časa bolezni in smrti našega nepozabnega sina, brata in strica, gospoda 124

Gabriela Killerja

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku ter krasne darovane vence, izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tem potom svojo najiskrenejšo zahvalo.

Kranj, dne 13. julija 1907.

Žalnoči ostali.

Aviso.

Ako hočete posestvo ali trgovino kakršnekoli vrste, hotel, vilo, gostilno, veleposestvo, opekarno, sanatorij i. t. d., i. t. d. tukaj ali na deželi takoj hitro in diskretno kupiti ali prodati, ali ako bi radi dobili hipotekno posojilo in bi se radi soudeležili, obrnite se zaupno na poznano

prvo posestno oskrbnitvo

(Erste Realitäten-Verwaltung) 125

Dunaj VIII., Albertgasse 30.

Prvorazredno, strogo pošteno, kulantno in največje strokovnjasko podjetje.

Za topstva v vseh krajih Avstro-Ogrske in v sosednih državah. Generalni zastopnik pride v prihodnjih dneh sem. Ako želite njegov brezplačni obisk radi oglada in informacije, se prosite takojšnjo obvestitev na zgornji naslov.

Največji kupni promet med Dunajem in posannimi deželami.

Podpisani naznanjam, da sem
otvoril v Kranju
Kokriško predmestje št. 37

trgovino

z istrijskim vinom na drobno
in debelo po najnižjih cenah.

Dobi se vsaki dan. 112 3—2

Se priporočam

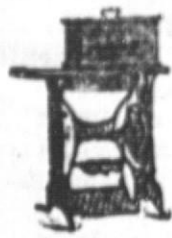
FRANC LUKEŠ.

Sladoled

najfinjši, več vrst, vsak dan sveži se dobiva pri

E. Brandt, Kranj. 87-8

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 226-37

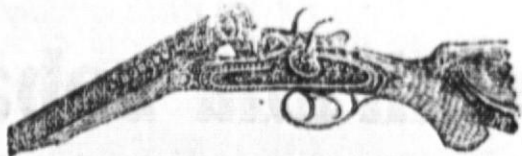
Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priloga svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

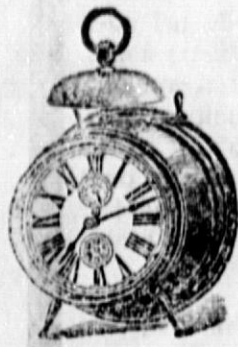

Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovec in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 204 52-40

Ilustrovani ceniki zastoj.

Mavricij Smolej

urar

na Jesenicah štev. 19

priloga svojo veliko zalogo

pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, pratane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20letni skušnji vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 1'40 K. Žepne ure od K 1'20 naprej. — Zaradi kakovosti pripravim posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne dajate takim, ki urarije niti izučeni niso. 17-23

Kourir-kolesa

so najbolj trpežna, to so pokazale skušnje in tudi niso draga, prostotek (Freilauf) 80 gid., kdor hoče imeti zares trpežno kolo, naj se obrne name.

Harmonike

stare in nove ročnega dela.

Umetalni ogenj, rakete, vulkani in drugo.

Popravila harmonik in koles se ceno izvršuje.

Pavel Bizjak
Kranj 102.

Vsaka ponaredba in ponatisek je kaznjivo.

Edino pravi

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specijalna steklenica s patentnim zaklepom 5 K. 91 26-3

Alleinechter Balsam aus der Schutzlosgel-Apothek

A. Thierry in Pregrada bei Salzburg

Alleinechter Balsam

A. Thierry in Pregrada bei Salzburg

Alleinechter Balsam

A. Thierry in Pregrada bei Salzburg

Alleinechter Balsam

A. Thierry in Pregrada bei Salzburg

Alleinechter Balsam

A. Thierry in Pregrada bei Salzburg

Alleinechter Balsam

A. Thierry in Pregrada bei Salzburg

Alleinechter Balsam

A. Thierry in Pregrada bei Salzburg

Alleinechter Balsam

A. Thierry in Pregrada bei Salzburg

Alleinechter Balsam

A. Thierry in Pregrada bei Salzburg

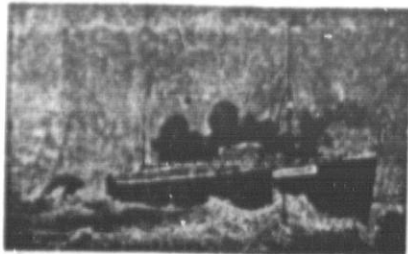
Thierryev centifolijino mazilo

proti vsem, še tako starim ranam in poškodbam i. t. d., 2 lončka K 3'60. Razpošilja se le proti povzetju ali za poslani denar. Te dve domači zdravili sta povsod znani in že od nekdanj sloveči.

Narocila naj se naslovljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih pisem za stonj in franko.

Samo
6
dni

Havre-New-York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki francoske prekomorske družbe

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje samo

Ed. Šmarda

oblast. potrjena potovalna pisarna

v Ljubljani. Dunajska cesta 18

v novi hiši «Kmetске posojilnice», nasproti znane gostilne pri «Figovcu». 4 25-23

Loterijska srečka dne 6. julija t. l.

Trst 6 56 58 51 90

Učenec

kateri ima veselje do trgovine z galanterijskim in modnim blagom se sprejme takoj.

Kje pove upravništvo «Gorenca». 119-3

Zmerne cene.

Naznanilo in priporočilo.

Usojam si slav. p. n. občinstvu in cenj. turistom raznanjati, da sem prevzel

restavracijo „Babji zob“

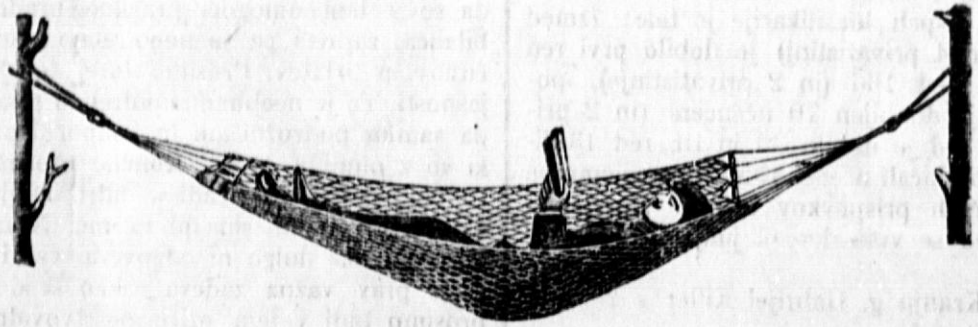
pri kolodvoru na Bohinjski Beli

kjer bodem imel vedno na razpolago dobro pijačo in mrzla jedila po zmernih cenah. Na razpolago imam tudi več sob za prenočišča. 115 3-3

Za obilno udeležbo se priporoča **Franc Prevorsek.**

Sobe za prenočišča.

Na debelo.

Na drobno.

Nova trgovina galanterijskega, norimberškega, modnega, drobnega blaga, igrač, papirja in naspr. urarja X. Suttnerja nasl. šolskih potrebščin naspr. urarja X. Suttnerja nasl.

Anton Adamič v Kranju

priloga svojo bogato zalogo

vsakovrstnih otroških vozičkov od 9 K naprej, ročnih in tržnih tašk, kovčegov in korb za potovalce, nahrbtnikov in palic za hribolazce, igralnih kart, Andropogon, najboljšo sredstvo proti izpadanju las. Vsakovrstne toaletne predmete, kakor parfumi, mila, kalodont itd.

Viseče mreže. Predprsne mreže za konje. 58 52-15

Kramarsko in krošnjarsko blago v obili izberi.

Največja zaloga modernih kravati, perila, pasov, rokavic in nogavic.

Postrežba točna!

Cene nizke!

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge

po 4 odstotke

brez odbitka rentnega davka

katerega plačuje hranilnica sama.

1-38

Stanje vlog K 4,287.015-98 Stanje hipoteknih posojil K 2,502.377-74

Največja zavarovalnica avstro-ogrske države.

Ustanovljeno l. 1831. C. KR. PRIV. OBCNA ZAVAROVALNICA

Assicurazioni Generali v Trstu.

Jamstveni zaklad nad 300 milijonov kron.

Dosedaj izplačane škode nad 850 milijonov kron.

Družba zavaruje: Na življenje in doto v vseh mogočih sestavah. Tekom leta 1906 zavarovalo se je pri tej družbi 16.847 oseb na življenje za kapital nad 140 milijonov kron.

Zoper požare, tatinski vlom, škode pri prevažanju, poškodbe zvonov in zrcalnih oken.

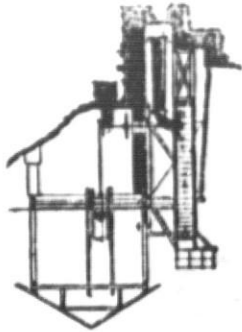
Sprejema tudi zavarovanja: Zoper telesno nezgodo in točo. 93 8-3

Pri tej družbi je zavarovan na življenje Njega svetost papež Pij X. in prevzvišem knezof Ljubljanski Anton Bonaventura; tudi vsa posestva Njega veličanstva cesarja avstrijskega.

Glavni zastop v Ljubljani Marijin trg, Sv. Petra c. 2, v lastni hiši.

Zastop v Kranju pri g. Josipu Golobu, „Stara pota“.

G. Tönnies

122-8

tovarna za stroje, železo in kovinolitarna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, največja gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

Večkrat premirano! Glinaste peči

123-7

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

M. Podkrajšek

frizer za dame in gospode

Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka nasproti hotela „Union“

System Galle

priporoča za gojitev las in za umivanje gl. ve svoj zdravniško priporočni gorko in mrzlo zračni sušilni aparat. Suši brez nadležne vročine. Ne proizvaja skrčenja las. Vpliva dobro na pospeševanje rasti las. Zaloga vsakovrstnih vplek striženih in zm. šanih las. Oddelek za dame s separatnim vhodom.

Kupujete se zmešani in odstriženi lasje po najvišjih cenah.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko inženjersko podjetje.

Zelo omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, večna vrata, balkoni, verande, stolpne kriše, štedilnike i. t. d.

Specijaliteta: 74-47

valjični zastori (Rollbalken).

Josip Pogačnik

krojaški mojster

v Radovljici št. 41

priporoča cenjenemu občinstvu svojo delavnico v izdelovanje vsakovrstnih oblek za gospode, uradniških uniform, salonskih in turistovskih oblek ter ogrinjala, katera so vedno v zalogi. Bogata zaloga angleškega, rancoskega in brnskega sukna. Naročila se izvršujejo po najnovšem kroju, točno in poceni ter se sprejemajo tudi popravila. Za najboljšo postrežbo glede mere in za vestno dovršenje prevzetih del se jamči. Specijalist v izdelovanju frakov in salonskih oblek. Večletno izvrševanje obrti v zadovoljstvo svojih odjemalcev ter vedno od raznih oddaljenih krajev dohajajoča naročila, so dokaz za strokovnjsko izpeljavo v krojaško obrt spadajočih del.

184-61

Tiskarna I. Pr. Lampret

priporoča

vizitnice, zavitke i. t. d.

Zlate svetilje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično zobočistilno sredstvo

Seydlin

Jzdelovatelj
D. Seydl
Ljubljana, Spital.-Stritar, ul. 7

Dobi se v lekarni šivalnik

Mastin

doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sredstvo se dobiva pristno pri trgoveih le pod imenom **Mastin**. Previdni kmetovalec ga primeša k rni vsaki domači živali. Najvišje medalje na razstavih in tisoči zahvalnih pisem pričajo o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom.

Tovarniška zaloga: 236-21

Lekarnar Trnkóczy, Ljubljana.

Najbolje je najceneje.

Pod to znamko je spoznati prodajalne,

v katerih se prodajajo samo Singerjevi šivalni stroji

Popravila točno in ceno.

Singer Ko., akc. druž. za šivalne stroje
Kranj, glavni trg 192.

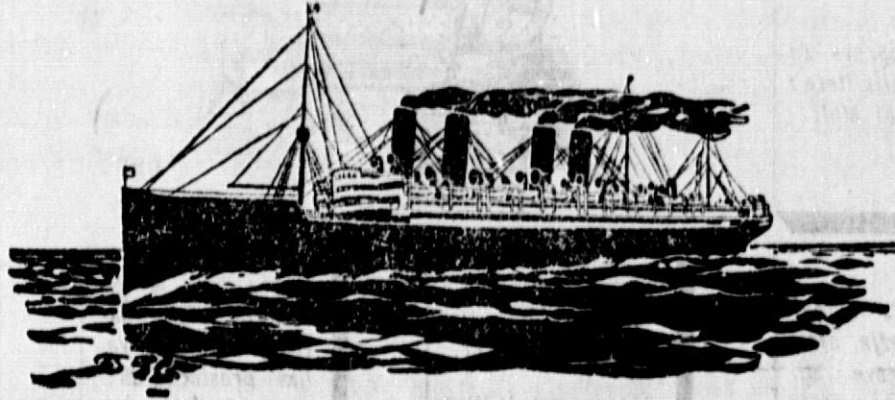
Zaloga olja, šivank in posameznih delov.

Nad 5000 filijalk po vsem svetu.

Stari stroji se zamenjajo.

Berite.

Pozor.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki 'Severnonemškega Lloyd'a' iz Bremena v New-York

s cesarskimi brzoparniki Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse. — Prekomorska vožnja traja 5 do 6 dni.

Natančen zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARD TAVČAR-ju v Kolodvorških ulicah št. 35 nasproti občeznane gostilne 'Pri starem Tišlerju'.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. Vsa potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba postena, rečna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorabo, Mexiko, Californija, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izvanredno ceno čez Galdeston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

228-35

Kupujem staro zlato in srebro po najvišji dnevni ceni.

Fr. Čuden • urar

Ljubljana, Prešernove ulice nasproti francišškanskega samostana

priporoča svojo bogato tovarniško zalogo najboljših in najfinejših ur, zlatnine, srebrnine, kina-srebra in dragoc. kamnov.

Razpečavam le prve vrste blago.

Zadovoljujem se z malim dobičkom.

Na zahtevanje pošiljam cenike (s koledorjem) brezplačno in poštnine prosto.

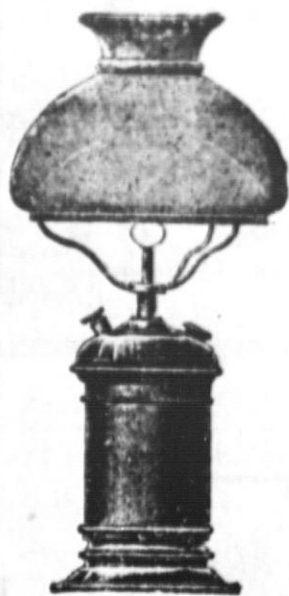
83 26-18

Kupujem staro zlato in srebro po najvišji dnevni ceni.

Eksporturna trgovina na vse dele sveta.

Ceniki na zahtevo zastori in poštnine prosto.

Novo! **Acetylen-svetilke** **Novo!** **paten-**
tirane

≡ v 30. oblikah ≡
izdelane

iz močne kovine,
fino ponikljane.
Luč je krasna in
polovico cenejša
kot petrolejska.

Priporoča se go-
stilničarjem, obrt-
nikom in sploh vsa-
komur. 179 26-19

Kdor si hoče pri-
briniti oči, naj kupi

Acetylen-svetilko

Dobi se samo pri:

A. J. Ivanc-u

Ljubljana, Rožne ulice, št. 8.

Najcenejša in največja domača
ekspozitna tvrdka.

Raspošiljanje švicarskih ur na
vse kraje sveta!

Urar in trgovec

H. Suttner v Ljubljani

Št. 502. Nikelnasta anker-
remontoar-Roskopf, trpežno
kolesje, gld. 2-45, enaka iz
pravega srebra gld. 3-95,
ista z dvojnatisln tršim sre-
brnim močnim pokrovom
gl. 6-50 in naprej.

priporoča svojo izborno zalogo najfi-
nejših natančnih švicarskih ur, kakor
najbolj slovečih znamk Šafhausen, O-
mega, Roskopf, Urania i. t. d.

Zlatnine in srebrnine, kakor nakras-
ki, verižice, uhani, prstani, obeski
i. t. d. najfinejšega izdelka po najnižjih
cenah. — Dokaz, da je moje blago
zares fino in ceno, je to, da ga raz-
pošiljam po celem svetu in imam od-
jemalce tudi urarje in zlatarje glav-
nih mest.

Ravno je izšel najnovejši veliki cenik,
kateri se pošlje zastonj in poštne
prosto.

Moske ure, 2 tretjini naravne velikosti.

Št. 505. Prava srebrna cili-
nder-remontoar, trpežno ko-
lesje in močni pokrovi, gld.
4-85, ista z dobrim anker
kolesjem gld. 5-95 in naprej.

6-28

Ljubljana (Kollzej) R. Lang Marije Terezije cesta

19 26-29 Zalagatelj društva

c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga po-
hištva vsake vrste
v vseh cenah. Ogleda
dala, slike v vseh
velikostih.

Popolna oprava za
vilo. Specialiteta:
Gostilniški stoli.

Modroci iz žilna-
tega omrežja, afri-
čanske trave ali
žime, prve vrste
vedno v zalogi.

Za spalno sobo od
180 gld. naprej.
Divan z okraski.

Oprave za jedilne
sobe, salone, pred-
sobe, cele garniture.

Specialitete v ne-
vestnih balah. Ve-
liki prostori, pri-
tično in v l. nad-
stropju.

Pohišstvo iz zeleza,
otroške postelje in
vozilki po vsaki
ceni.

Čudovito poceni za
hotela, vile in za
letovišča 52 gld.

Za sobo; postelja,
nočna omarica, o-
mivalna miza, obe-
šalniki, miza, sten-
sko ogledalo.

Zobotehnični atelje

Oton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku
v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali
brez nebne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje
VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-
NOVEJŠIH METODAH.

PLOMBE v ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in CEMENTU
kakor tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE izvršuje
tu SPECIJALIST.

Odprto vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Rezervna zaklada
iznaša:

K 72.035

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 1/2 0/0

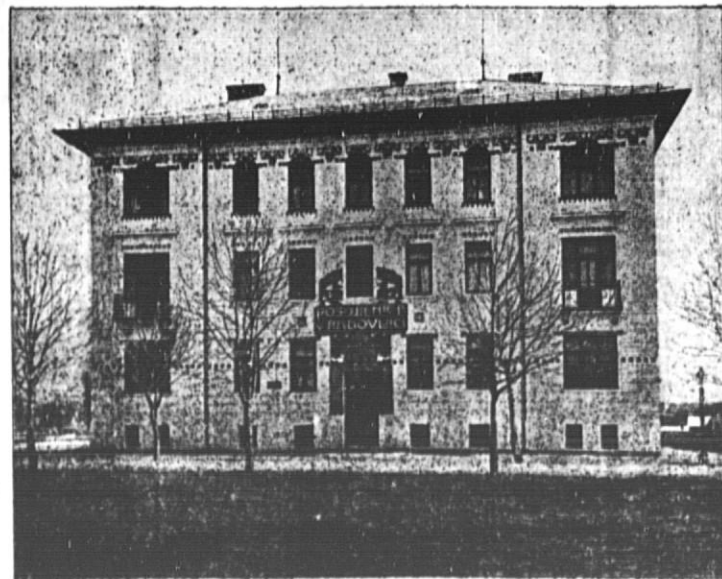
Denarni promet
v letu 1906.:

K 3.500.000

brez odbitka rentnega
davka. Hranilne knji-
žice se sprejemajo kot
gotovi denar, ne da bi se
pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe
brez amortizacije po
5 1/2% ali z 1% amor-
tizacijo, na menice pa
po 6%. — Eskompti-
rajo se tudi trgovske
menice.

Posojilnica sprejme tudi
vsak drug načrt amor-
tizacijskega dolga.

Urduje se v centrali
in v podružnici

vsak dan
od 8. do 12. ure dop.

in
od 2. do 6. ure pop.

izvzemši nedelje pop.

Poštno-hranilnični ra-
čun centrale št. 45.867.
Podružnice na Jeseni-
cah št. 75.299.

120-2